

Khi "cách mạng hoa lài" thành công ở Tunisia rồi tiếp đó là biến tình ở Ai Cập

Chính sách toàn thể, để quy định lãnh đạo, thu tóm quy định kinh tế trong suốt 30 năm qua đã dẫn đến tình trạng bất ổn các nước Ả Rập. Họ u qu là gì? tiếp lên tiếp đòi quy định sống. Theo các chuyên gia trong khu vực thì không một cái nào có thể ngăn chặn « hình thức hoa lài » và cuối vẫn để các phần của hình thức chuyển đổi toàn thể đang hợp h.

Quang trường Tahrir, Cairo, trung tâm của cuộc nổi dậy của người dân Ai Cập đòi lật đổ chế độ toàn thể.

REUTERS/Asmaa Waguih

Phong trào phản kháng ở Ai Cập lan rộng sau 16 ngày tranh đấu với khu vực và cũng là một tiêu điểm: « chấm dứt 30 năm chế độ Mubarak ».

Cách nay đúng một tháng, vào ngày 13/12/2010, ở Doha, người tiếp xúc M Hillary Clinton ,

không rõ vô tình hay cố ý, đã đưa ra một lời cảnh cáo mang tính tiên tri « các chính quyền Trung Đông phải đáp ứng khát vọng tự do và dân chủ của người dân ».

Bốn ngày sau, một thanh niên Tunisia có học thức nhưng thất nghiệp đi bán hàng rong thì thiếu tiền phải đi hành động bất chấp công an. Người lạ phải nói này đã châm ngòi cho « cách mạng hoa hồng ».

Khi "cách mạng hoa hồng" thành công tại Tunisia rồi tiếp đến là biến tình tại Ai Cập, người trẻ ở Maroc nhận lời mời tuyên bố tại Doha và nói rằng không phải bà đẻ đưa mà thật ra bà nói lên tâm tư của xã hội công dân Ả Rập tiếp xúc với người trẻ ở Maroc và nhờ bà chuyển lời cảnh báo lãnh đạo quốc gia.

Theo kinh tế gia Lahcen Achy thuộc Trung tâm nghiên cứu Carnegie khu vực Trung Đông, thì « nếu domino Ai Cập sụp đổ thì không ai có thể chặn dòng họ lây lan ». Vấn đề là « các chính quyền khác trong vùng có khả năng thích nghi đến đâu với cách tiếp cận khi dân chúng nổi dậy ».

Trung Quốc, nên Đ... lo ngại

Theo nhà kinh tế này thì cuộc khủng hoảng hiện nay tại Ả Rập là cuộc khủng hoảng chính trị - xã hội để ưu tiên của các nước « đang triển khai ». Do đó cuộc nổi dậy của dân chúng tại Tunisia và tại Ai Cập đòi hỏi chính quyền Bắc Kinh, New Dehli cũng như Nam Phi và Brazil theo dõi rất sát.

Theo Samir Ata, chủ tịch câu lạc bộ kinh tế gia Ả Rập thì « sai lầm » của các chính quyền trong khu vực « là đặt chính trị lên trên kinh tế ». Họ tóm thu hết ưu quyền để rồi xây dựng một hệ thống « bè phái » và « cha truyền con nối ».

Giáo sư chính trị học tại Liban, ông Ghassan Salamé, nguyên là cố vấn của cựu Tổng thống ký Liên Hiệp Quốc Kofi Annan, hiện nay là nhà nghiên cứu tại Viện Quan hệ Quốc tế Paris nhận định : Cuộc nổi dậy hiện nay là hành động vùng lên của « đạo lý », của quy tắc tâm « đập tan chế độ toàn trị và tham ô ».

Chuyên gia Liban của nhà báo là người nói rằng ai cho rằng Hồi giáo là khi nói đến « chính trị » là nói đến « đạo đức » thì sẽ không bao giờ Hồi giáo từ sao người dân Trung Đông nổi dậy. Trung Đông đang bước vào một thời đại mới.

Để tìm hiểu thêm về bài học « cách mạng hoa hồng » và những vấn đề chính trị và xã hội trong khu vực, RFI đặt câu hỏi với giáo sư quan hệ quốc tế Lê Đình Thông, đại học Paris Nanterre.

Giáo sư Lê Đình Thông : « Chính phủ toàn quyền không cho người dân có cơ hội phát triển và có ý kiến. Khát vọng dân chủ của người dân Ai Cập đã dẫn đến tình hình quân đội công nhận là chính đáng. Tình hình chính trị của Ai Cập sẽ tùy thuộc vào cách giải quyết của người dân, tùy thuộc vào tình hình quan hệ giữa người và quốc gia... Cách mạng hoa hồng sẽ lan đến những nơi nào có cùng hoàn cảnh chính trị kinh tế như Ai Cập và Tunisie đó là đất đai, tham ô, nghèo khó và thất nghiệp... Tôi kêu gọi cộng đồng Hồi giáo ở Trung Đông Mối quan hệ Doha là bài học rút ra để các chính phủ toàn quyền suy nghĩ ».